

דנ"פ 473/20 - אלון חסן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

דנ"פ 473/20

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המבקש: אלון חסן

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לקיים דיון נוסף על פסק דינו של בית משפט זה בע"פ 3817/18 מיום 3.12.2019 אשר ניתן על ידי כב' השופטים נ' הנדל, ג' קרא ו-י' אלרון תגובת המשיבה מיום 10.3.2020 תגובת המבקש מיום 23.3.2020 לתגובת המשיבה

בשם המבקש: עו"ד אשר אוחיון; עו"ד חן הולנדר

בשם המשיבה: עו"ד תמר פרוש

החלטה

זוהי בקשה לקיים דיון נוסף על פסק דינו של בית משפט זה (השופטים נ' הנדל, ג' קרא ו-י' אלרון) מיום 3.12.2019 בע"פ 3817/18, שבו התקבל באופן חלקי ערעור שהגישה המשיבה על זיכוי של המבקש משורת עבירות שיוחסו לו בקשר לפעילותו כיו"ר אחד מוועדי העובדים בנמל אשדוד.

רקע הדברים

1. בשנת 2016 הוגש נגד המבקש ואחרים כתב אישום ובו ארבעה אישומים בעבירות על טוהר המידות ועבירות

עמוד 1

נלוות נוספות. עם המבקש הועמדו לדין גם בן-דודו, אשר שימש מנהל בכיר בחברת דנה לוגיסטיקה בע"מ (להלן: חברת דנה), שפעלה בתחומי נמל אשדוד ונתנה שירותים שונים ללקוחותיו; יהושע (שוקי) סגיס, שהיה מנכ"ל נמל אשדוד; יניב בלטר, בעליה של חברת דנה; אחיו אורי בלטר, מנהלה של חברת דנה; וחברת דנה עצמה. בית המשפט המחוזי זיכה את המבקש מכל העבירות שיוחסו לו, ובעקבות כך הגישה המשיבה ערעור לבית משפט זה. בערעור חזרה בה המשיבה מחלק הארי של כתב האישום וביקשה להרשיע את המבקש אך בחלק מהפרשות שיוחסו לו ובעבירות של מרמה והפרת אמונים, לפי סעיף 284 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ובתאגיד, לפי סעיף 425 לחוק העונשין. המשיבה הדגישה כי היא מקבלת את מרבית קביעותיו העובדתיות של בית המשפט המחוזי, אך לשיטתה היה מקום להסיק מהן מסקנה משפטית שונה שתוצאתה היא הרשעת המבקש באישומים השונים. על כן, המשיבה התמקדה בערעורה בקביעות הנורמטיביות של בית המשפט המחוזי, אם כי בנקודות מסוימות היא השיגה גם על קביעות עובדתיות שקבעה הערכאה הדיונית.

2. כפי שיפורט להלן, בסופו של דבר בית המשפט קיבל את הערעור בחלקו והרשיע את המבקש ברוב דעות (השופטים נ' הנדל וג' קרא כנגד דעתו החולקת של השופט י' אלרון) בעבירות של מרמה והפרת אמונים ומרמה והפרת אמונים בתאגיד בשל מעורבותו בפרשת יצואני הגרוטאות, שהיא אחת מתוך שלוש הפרשות שעליהן ערערה המשיבה בכל הנוגע לאישום השני (להלן: פרשת יצואני הגרוטאות). כמו כן הרשיע בית המשפט פה אחד את המבקש בשתי העבירות הנ"ל בגין המיוחס לו באישום הרביעי. יתר רכיבי הערעור שהגישה המדינה נדחו.

לבקשה שבפניי רלוונטיות הקביעות הנוגעות לפרשות ולאישומים שבהם הורשע המבקש בשלב הערעור, ולנוכח מורכבות המסכת העובדתית, אעמוד להלן על הקביעות בכל אחת מהפרשות ואישומים האלה שקבע בית המשפט המחוזי ושנקבעו בפסק הדין נושא הבקשה דנן.

האישום השני - פרשת יצואני הגרוטאות

3. טענות המשיבה באישום השני התמקדו, כאמור, בשלוש פרשות נפרדות: פרשת יצואני הגרוטאות, פרשת כ"ל, ופרשת שמן. המכנה המשותף לשלוש הפרשות היה מעורבותו לכאורה של המבקש מתוקף תפקידו בפעילות שנועדה לקדם, בדרך זו או אחרת, את ענייניה העסקיים של חברת דנה ושל בכירים בה. עוד נטען כי המבקש עצמו נהנה מחלק מהרווחים שצברה חברת דנה, באמצעות העברות כספים שונות שביצע בן דודו מכספיה של חברת דנה. חרף העובדה שמדובר בשלוש פרשות שונות ונפרדות, צירפה אותן המשיבה לכדי אישום אחד וייחסה למבקש בגין עבירה אחת של מרמה והפרת אמונים.

4. על פי התשתית הראייתית הנוגעת לפרשת יצואני הגרוטאות, הרלוונטית לענייננו, במהלך שנת 2011 החל המשרד להגנת הסביבה לנקוט פעולות אכיפה בנמל, במטרה למנוע את זיהום הים הנגרם כתוצאה מפריקה וטעינה של סחורות וגרוטאות ברזל. בעקבות צעדי האכיפה נגד עובדי הנמל, ובמסגרת תפקידו כיו"ר ועד העובדים, פעל המבקש להביא לעצירה מיידית ומוחלטת של פעולות העמסת גרוטאות המתכת, אשר הסבה הפסדים כלכליים ניכרים ליצואני הגרוטאות. במקביל, במהלך תקופת השבתת הפעילות שארכה כחודש, הציעו בן דודו של המבקש ויניב בלטר ליצואני הגרוטאות כי חברת דנה תספק להם שירותי פיקוח איכות הסביבה, וכי הם "יפעלו עבורם" מול גורמי הנמל כדי להביא

לחידוש העבודות. בהמשך, טענה המשיבה כי ביום 10.8.2011 התקיימה פגישה שתכליתה הייתה למצוא פתרון הולם לחידוש העמסת הגרוטאות. בפגישה נכחו גורמים מטעם הנהלת הנמל, המבקש, נציג יצואני הגרוטאות, ונציג המשרד להגנת הסביבה. בית המשפט המחוזי קבע כי אורי בלטר מחברת דנה נכח גם הוא בפגישה.

5. במהלך אותה פגישה גובש פתרון שאפשר את חזרתם של עובדי הנמל לעבודת העמסת הגרוטאות, תוך שנקבעו קווים מנחים לפיקוח על המלאכה ולדרכי פעולה אותן יש לנקוט במקרה שתתגלה נפילת פסולת לים. בעקבות הפגישה הסתיימה השביתה ועבודתם של יצואני הגרוטאות חודשה. בשבועות שלאחר מכן חתמו יצואני הגרוטאות על הסכמים עם חברת דנה לביצוע עבודות הפיקוח. בהמשך, ביום 1.9.2011, השתתף המבקש בסיוור שנועד לבחון את יעילותם של שני מתקנים חדשים שהציבה חברת דנה בנמל, על מנת למנוע נפילת גרוטאות לים. במהלך התקופה שבין אוגוסט 2011 ועד להפסקת עבודתה של חברת דנה בנמל ביוני 2013, התנהלה עבודת יצואני הגרוטאות כסדרה, ועל פי האמור בנימוקי הערעור זכתה חברת דנה להכנסות בהיקף כולל של למעלה משני מיליון ש"ח.

6. המשיבה טענה כי המסכת הראייתית הנ"ל עולה כדי פעילות אסורה בניגוד עניינים של המבקש. בית המשפט המחוזי דחה את הטענה וקבע, בין היתר, כי לא הוכח קשר בין ההתקשרות של חברת דנה עם יצואני גרוטאות כדי לתת שירותי פיקוח ושירותי שמירה מפני נפילת פסולת מתכת לים ובין התנהלותו של המבקש כפי שתוארה לעיל. נקבע שהעובדה שבדיון שהתקיים בחודש אוגוסט 2011 נכח גם נציג של חברת דנה, אינה מעמידה את המבקש בניגוד עניינים כלשהו, שכן המבקש לא השפיע באופן ישיר או עקיף על ההתקשרות בין יצואני הגרוטאות עם חברת דנה. כמו כן נפסק כי המבקש לא עמד בניגוד עניינים אך מעצם נוכחותו בישיבה האמורה, שכן באותה ישיבה לא סוכמה זהות הגורם שיתקשר עם יצואני הגרוטאות ויספק להם שירותי פיקוח.

7. המשיבה ערערה על קביעות אלה, וטענה כי בית המשפט המחוזי שגה כשהתעלם ממעמדו הבכיר של המבקש בנמל אשדוד, אשר בכוחו היה להורות על הפסקת העבודות ובכוחו היה להורות על חידושן, וכי תנאי בלעדיו אין לסיום המשבר היה קבלת אישורו של המבקש לפתרון המוצע. כאמור, בפסק הדין נושא בקשה זו, קיבל בית המשפט בדעת רוב את טענות המשיבה ועמד על המסגרת הנורמטיבית שנקבעה בדנ"פ 1397/03 מדינת ישראל נ' שבס, פד"י נט"ו (4) 385 (להלן: עניין שבס) להרשעה בעבירה של מרמה והפרת אמונים. שופטי הרוב הגיעו למסקנה כי התשתית הראייתית שהוצגה נגד המבקש ביחס לפרשת יצואני הגרוטאות, מגבשת את היסוד העובדתי והיסוד הנפשי הדרוש להרשעה בעבירה של מרמה והפרת אמונים, בהתאם ליישום אמות המידה שנקבעו בעניין שבס.

נפסק כי בבחינת פעולות המבקש, שהוא עובד ציבור, יש ליתן משקל למערכת היחסים המיוחדת בינו ובין נאשמים אחרים בהליך, בן דודו ויניב בלטר, אשר שילבה "אלמנטים של חברות, זיקות קרבה אישית ומשפחתית ואינטרסים כלכליים חזקים". עוד צוין כי יש לשקול את מהות תפקידו של המבקש בנמל ואת מידת ההשפעה שתפקיד זה הקנה לו. באשר לישיבה בחודש אוגוסט 2011, השופט ג' קרא הדגיש כי נוכחותו של אורי בלטר באותה ישיבה נושאת חשיבות מרובה שכן הצעתו לפתרון משבר הגרוטאות, אשר הניחה את דעת הנהלת הנמל ובמיוחד את דעת המבקש, היא שהביאה בהמשך לכך שהמבקש הורה על הפסקת השבתת העמסת הגרוטאות. בנסיבות אלה, נפסק כי המבקש השתתף בישיבה ונטל חלק בהצבעה על ההצעה שהעלה אורי בלטר כמתווה לפתרון המשבר, בשעה שהוא נתון בניגוד עניינים חריף על רקע קשריו עם חברת דנה ובכירים בה.

8. השופט ג' קראהוסיף וציין כי בהתאם להלכה שנפסקה בעניין שבס, בכל הנוגע להרשעה בעבירה של מרמה

הפרת אמונים אין די בהוכחת קיומו של ניגוד עניינים, אלא נדרש כי יתקיים "פן מחמיר נוסף", שאותו ניתן לבחון בהתאם לשלושה מבחני עזר: עוצמת ניגוד העניינים, קיומה של סטייה מן השורה, ומעמדו של עובד הציבור. יישומם של מבחנים אלה על ענייניו של המבקש הוביל את דעת הרוב למסקנה כי בפרשת יצואני הגרוטאות מתקיים אותו "פן מחמיר נוסף". נפסק כי המבקש קלע עצמו לניגוד עניינים חמור בשל יחסי הקרבה שהיו לו עם בן דודו ועם יניב בלטר מחברת דנה, ובשל קיומם של אינטרסים כלכליים חזקים בינו ובינם. עוד נשקלה העובדה שהמבקש עשה את המעשים המיוחסים לו שעה שהיה בעל מעמד בכיר הנובע מתפקידו בנמל. על יסוד כל האמור הרשיעו שופטי הרוב את המבקש בעבירה של מרמה והפרת אמונים ובעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד. השופט נ' הנדל הצטרף לחוות דעתו של השופט ג' קרא והגיע למסקנה זהה לפיה יש להרשיע את המבקש בפרשת יצואני הגרוטאות על יסוד ניתוח התשתית הראייתית שפורטה.

9. שופטי הרוב הטעו כי אין קושי בהרשעת המבקש באישום השני בפרשת יצואני הגרוטאות בלבד, חרף העובדה שהאישום כלל שתי פרשות נוספות, שבהן נותר זיכוי המבקש על כנו. נפסק, כי דומה שהמשיבה ביקשה לייחס למבקש עבירה אחת של מרמה והפרת אמונים בגין שלוש הפרשות יחד, וזאת מטעמי זהירות יתר ועל מנת לנסות ולבסס "דפוס פעולה" לנוכח הדמיון בין הפרשות. השופט ג' קראקבע כי הרשעת המבקש בפרשה אחת מתוך שלוש הפרשות אפשרית משהעובדות הנוגעות לכלל הפרשות נכללו בכתב האישום וניתנה למבקש הזדמנות סבירה להתגונן. צוין, כי סמכות זו נגזרת בבחינת קל וחומר מן הסמכות הנתונה לבית המשפט בסעיף 216 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החסד"פ), שעניינו הרשעת נאשם בעבירה שונה מזו שבה הורשע בערכאה הקודמת.

10. השופט י' אלרון, אשר נותר בענין זה בדעת מיעוט, בחן אף הוא את התשתית הראייתית וקבע כי אין להרשיע את המבקש במיחוס לו בפרשת יצואני הגרוטאות. השופט י' אלרון ציין כי לשיטתו המסקנה אליה הגיעו שופטי הרוב מבוססת על שתי הנחות עובדתיות: הראשונה, כי בעת קיום הישיבה עמד על הפרק הפתרון של חברת דנה; והשנייה, כי אורי בלטר מטעמה של חברת דנה הוא שהציג את הפתרון במהלך הישיבה הנ"ל. לגישת השופט י' אלרון שתי הנחות הללו נוגדות את קביעתו של בית המשפט המחוזי לפיה חברת דנה כלל לא נזכרה בישיבה מחודש אוגוסט 2011. עוד ציין השופט י' אלרון כי לעמדתו דעת הרוב חרגה מהכלל לפיו ערכאת הערעור נוטה שלא להתערב בממצאים העובדתיים של הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים והוא הוסיף כי לשיטתו אין מקום להרשיע את המבקש רק בפרשה אחת מתוך שלוש הפרשות שבאישום השני. בהקשר זה צוין כי אף המשיבה לא טענה שדי בהרשעתו של המבקש בפרשה אחת מתוך השלוש כדי להוות בסיס מספיק להרשעה בעבירות המיוחסות לו, ואף לטענתה כל אחד מהמעשים המיוחסים למבקש לבדו אינו עולה כדי עבירה של מרמה והפרת אמונים.

11. במענה לעמדתו של השופט י' אלרון כי דעת הרוב סתה מקביעות עובדתיות של בית המשפט המחוזי ציין השופט ג' קרא כי בין שאורי בלטר הציג עצמו בישיבה מחודש אוגוסט 2011 כנציג של חברת דנה ובין אם לאו, המבקש ידע מיהו אורי בלטר וכי הוא מזוהה עם חברת דנה. בנסיבות אלה, ציין השופט ג' קרא, כי המבקש ידע גם שההצעה שהועלתה כפתרון על ידי אורי בלטר עתידה לעלות לדיון להצבעה בישיבה בה השתתף המבקש, וכי הצבעתו עשויה להכריע את הכף לקבלתה או לדחייתה. בהקשר זה הוסיף השופט ג' קרא כי בית המשפט המחוזי אמנם לא התייחס לזהותו של מי שהעלה את מתווה הפתרון בישיבה אך הודגש כי הקביעה ולפיה היה זה אורי בלטר שהעלה את ההצעה, התבססה על העדויות שנשמעו בהליך ועמדו בפני בית המשפט המחוזי.

האישום הרביעי

12. במסגרת אישום זה יוחסה למבקש הוצאת פרוטוקולים של דירקטוריון הנמל ודו"ח ביקורת פנימי של הנמל ומסירתם לחברת דנה, מתוך רצון לסייע לה בהליך משפטי שנקטה נגד הנמל. על פי העובדות שתוארו בכתב האישום, בחודשים יוני-יולי 2013 התקיימו בדירקטוריון נמל אשדוד דיוני ועדת ביקורת בעקבות פרסומו של דו"ח בדיקה מיוחדת על פי החלטת ועדת הביקורת בנושא פעילות תאגידים הקשורים ליו"ר ועד העובדים (להלן: דו"ח הבדיקה). דו"ח הבדיקה בחן חשש לניגוד עניינים מצד המבקש ובכותרתו צוין כי המסמך מהווה "טיוטה לדיון פנימי - סודי" וכן הופיע הכיתוב "מיועד לחברי דירקטוריון בלבד - אין להפיץ או להשתמש במידע הכלול בו למטרה כלשהי". בהמשך לשיבות הדירקטוריון הוחלט על הפסקת ההתקשרות של הנמל עם תאגידים עסקיים אשר נמצאו קשורים למבקש, לרבות חברת דנה, ועל הפסקת פעילותם בנמל. הודעה על כך נמסרה למנכ"ל חברת דנה, יניב בלטר. בעקבות כך הגישה חברת דנה תביעה אזרחית נגד נמל אשדוד.

13. בכתב האישום נטען כי סמוך לאחר הגשת התביעה ומיד עם שובו לתפקיד יו"ר ועד העובדים בנמל, החל המבקש בהפעלת מסכת לחצים כלפי עובדת הנמל, מיכל לוגסי (להלן: לוגסי), כדי שתעביר לו את הפרוטוקולים של ישיבות הדירקטוריון ואת דו"ח הבדיקה. לוגסי, שנעזרה בעובד נוסף, העבירה את המסמכים האמורים לידי המבקש, ולפי הנטען המבקש העבירם במועד שאינו ידוע לבן דודו ולאחרים. במקביל, נטען כי בן דודו של המבקש ויניב בלטר נועצו עם המבקש באופן שוטף באשר להליכים משפטיים הנוגעים לחברת דנה ולנמל, וזאת בין היתר תוך עשיית שימוש במסמכים שהעביר להם. נטען כי במעשים אלה פעל המבקש בניגוד מוחלט לאינטרסים המשפטיים, הכלכליים והאחרים של הנמל והאינטרס הציבורי שעליו הופקד, ועשה שימוש לרעה במעמדו כדי לקדם את ענייניה של חברת דנה.

14. בית המשפט המחוזי דחה טענות אלה וקבע כי אין לראות בהעברת המסמכים משום מעשה מרמה והפרת אמונים הפוגע בנמל או באמון הציבור, וכי יש לראות את מעשיו של המבקש בהקשר זה כמעשים שתכליתם הייתה להציג בפני בית המשפט שדן בתביעה שהגישה חברת דנה את התמונה העובדתית לאשורה. עוד נפסק כי פעולה זו דווקא משרתת את האינטרסים של הנמל והחלטה על הפסקת פעילות חברת דנה בנמל והוצאתה משטחי הנמל לא התקבלה על דעתו של הדירקטוריון, ואף הייתה מנוגדת לה. על כן, כך נפסק, לא ניתן לומר על עובד שמבקש להגן על עצמו מפני טענות אשר הוא מכחיש בתוקף רב ואשר קושרות בינו ובין אותה חברה אשר לגביה בוצעה פעולה בניגוד להחלטת הדירקטוריון, כי הוא פועל בניגוד עניינים לנמל שהוא עובד בו. באשר לסיווגם של המסמכים כחסויים, קבע בית המשפט כי תוכנו של דו"ח הבדיקה לא היה חסוי, וממילא הוא כבר פורסם בתקשורת, וכי הפרוטוקולים של ישיבות הדירקטוריון לא הוגדרו כחסויים.

15. המשיבה ערערה על קביעות אלה וטענה כי בית המשפט המחוזי שגה בקובעו כי הוצאת המסמכים מרשות הנמל ושיתוף הפעולה של המבקש בהקשר זה עם חברת דנה בהליכים המשפטיים שניהלה נגד הנמל, אינם מהווים כשלעצמם משום פעולה בניגוד עניינים העולה כדי הפרת אמונים. טענה זה התקבלה פה אחד על ידי בית משפט זה אשר הרשיע את המערער בגין מעשים אלה בעבירות של מרמה והפרת אמונים ומרמה והפרת אמונים בתאגיד. נקבע כי המבקש פעל להוצאת הפרוטוקול של ישיבת הדירקטוריון ודו"ח הבדיקה מרשות הנמל לידי נציגי חברת דנה, תוך שהוא מציב עצמו בניגוד עניינים מובהק בין האינטרס של הנמל ובין האינטרס של חברת דנה והאינטרס האישי שלו בתוצאת ההליך המשפטי שנקטה חברת דנה. עוד נקבע כי במעשיו מעל המבקש באמון הציבור בעובדי הציבור, פגע בערך המוגן של טוהר המידות בשירות הציבורי וכן בפגע בפעילות התקינה של המינהל הציבורי. בהקשר זה נפסק כי עצם מסירת המסמכים, ללא תלות בשימוש שנעשה בהם בסופו של דבר או בהצדקה לביצוע המעשים, מהווה מעשה פסול שעלול

לפגוע באינטרס הציבורי ובנסיבות העניין גם בתקינותו של ההליך המשפטי. בית המשפט הוסיף כי העובדה שאין מדובר במסמכים חסויים, אינה משנה ממסקנה זו, והוא הדין ביחס לשאלה אם דו"ח הבדיקה פורסם בתקשורת. כמו כן, נדחתה טענת המבקש לפיה אין מדובר במעשה שנעשה במסגרת "מילוי תפקידו" כעובד ציבור.

16. על יסוד כל האמור הוחלט להחזיר את הדיון בהליך לבית המשפט המחוזי לשמיעת טיעונים לעונש ולגזירת דינו של המבקש.

הבקשה דנן

17. מכאן הבקשה דנן בה טוען המבקש כי פסק הדין המרשיע שניתן נגדו קובע הלכות חדשות המנוגדות לפסיקתו של בית משפט זה בכל הנוגע לאמות המידה להרשעה בעבירה של מרמה והפרת אמונים וכן בכל הנוגע לסדרי הדיון החלים בערעור הפלילי. בכל הנוגע להרשעתו באישום הרביעי טוען המבקש כי תוצאת פסק הדין מעוררת קושי ומרחיבה עד מאוד את היקף התפרסותה של עבירת מרמה והפרת אמונים. לטענת המבקש, הקביעה כי עצם הוצאת המסמכים די בה כדי לבסס הרשעה בעבירה של מרמה והפרת אמונים, וזאת חרף הצידוקים שהיו לפעולה בנסיבות העניין, עלולה לפגוע בעובדי ציבור המבקשים "לחשוף פעולות אסורות על ידי מנהלים בכירים בחברות הציבוריות" וליצור אי ודאות באשר לרף ההרשעה בפלילים. לשיטתו, העובדה שבית המשפט המחוזי סבר כי פעולותיו אינן מצדיקות הרשעה בעבירה פלילית, מחזקת את המסקנה לפיה פסק דינו של בית משפט זה עלול ליצור חוסר בהירות בקרב עובדי ציבור. למצער, כך נטען, לא היה מקום להרשיע את המבקש אלא לקבוע כי מכאן ואילך יגבשו פעולות דומות עבירה פלילית.

18. באשר להרשעה באישום השני בפרשת יצואני הגרוטאות נטען כי מסקנתה המרשיעה של דעת הרוב נסמכה על שורה של הנחות הסותרות את קביעותיו העובדתיות של בית המשפט המחוזי מבלי שהיתה לכך הצדקה מספקת ולכן יש צורך לקיים דיון נוסף על מנת להעמיד לדיון את שאלת היקף ההתערבות של ערכאת הערעור בממצאי עובדה של הערכאה הדיונית. זאת בפרט מקום שבו לטענת המבקש המשיבה לא ביקשה לערער על קביעותיו העובדתיות של בית המשפט המחוזי. בהקשר זה התייחס המבקש לקביעותיו של השופט ג' קרא ולפיהן בלטר היה זה שהעלה את הפתרון למשבר; המבקש היה מודע לנוכחותו של אורי בלטר בישיבה; וכן כי הוא היה שותף להחלטה באשר לפתרון הנבחר. המבקש הדגיש כי הוא לא היה מצוי בניגוד עניינים בפרשת יצואני הגרוטאות, כיוון שהורה על חזרתם של העובדים לעבודה רק לאחר שפחתה הסכנה שיעמדו לדיון פלילי ועל כן, יש לראות בו כמי שפעל לטובת העובדים. הוטעם כי בנסיבות אלה הקביעה כי הוא היה מצוי בניגוד עניינים מרחיבה את גבולות עבירת המרמה והפרת האמונים באופן מרחיק לכת ובניגוד להלכה הפסוקה.

19. טענה מרכזית נוספת שהעלה המבקש נוגעת להחלטת שופטי הרוב להרשיעו באישום השני בפרשת יצואני הגרוטאות בלבד, אף שלשיטתו המשיבה עצמה עמדה על כך שאין די במעשים המתוארים בפרשה זו לבדה כדי להקים הרשעה פלילית. לטענת המבקש, הרשעה זו הינה בניגוד לעמדת המשיבה ומצדיקה את קבלת הבקשה לדיון נוסף, בפרט בשים לב לכך שהרשעתו בפרשה זו על יסוד ממצאי עובדה שנקבעו לראשונה בערכאת הערעור, פוגעת בזכות להתגונן כראוי מפני האישומים.

20. המשיבה טענה מנגד כי דין הבקשה להידחות. לשיטתה פסק הדין לא קבע כל הלכה חדשה, ודאי לא כזו המצדיקה לקיים דיון נוסף. לטענת המשיבה, בית המשפט הרשיע את המבקש על יסוד אמות המידה הנוהגות בפסיקה לצורך בחינת התקיימות יסודות עבירה של מרמה והפרת אמונים, ואין בקביעות יישומיות אלה כדי להצדיק דיון נוסף. באשר לטענות המבקש המתייחסות להרשעתו באישום הרביעי ביקשה המשיבה להדגיש כי אין לראות במבקש משום "חושף שחיתויות". לטענתה, המבקש עשה דין לעצמו לשם קבלת הפרוטוקולים ודו"ח הבדיקה וזאת על מנת לעזור לחברת דנה בהליך המשפטי שניהלה. עוד הודגש כי בכל אותה העת עמד המבקש בקשר רציף עם בן דודו ועם חברת דנה וייעץ להם כיצד להשתמש במסמכים. מעשים אלו, כך נטען, נושאים חומרה יתרה וזאת בפרט משום שבאותה העת היה המבקש עובד ציבור, החב בחובת נאמנות לנמל ולציבור.

21. באשר לפרשת יצואני הגרוטאות המשיבה הדגישה כי אין ממש בטענות המבקש לפיהן דעת הרוב התערבה בממצאי עובדה ומהימנות של בית המשפט המחוזי בניגוד לדין ומבלי שהמשיבה טענה לכך. המשיבה טענה כי בית המשפט המחוזי קבע שאורי בלטר השתתף בישיבה בחודש אוגוסט 2011. עם זאת, הוא קבע עוד כי במועד הישיבה לא היה ידוע שחברת דנה היא זו שתפעל מטעם יצואני הגרוטאות. המשיבה הדגישה כי בערעור שהגישה היא ביקשה להתערב בקביעה אחרונה זו - והטענה התקבלה על ידי שופטי הרוב. נטען, כי בכך התערב בית המשפט בקביעה עובדתית שגויה של הערכאה הדיונית, שלא התיישבה עם התשתית הראייתית שהוצגה לה בהקשר זה. מכל מקום, הודגש כי אין בקביעה זו משום הלכה חדשה. עוד הוטעם כי אין קושי בהרשעת המבקש רק בפרשת יצואני הגרוטאות וכי שופטי הרוב ציינו בהקשר זה כי המשיבה אינה שוללת את האפשרות להרשיע את המבקש רק באחת משלוש הפרשות נושא האישום השנייהם הוסיפו וצינו כי למבקש ניתנה אפשרות להתגונן מפני פרשה זו והוא ניצל זאת עד תום.

22. בתשובתו לטענות המשיבה חזר המבקש על עמדתו. הוא ביקש לחדד כי המשיבה מעולם לא טענה כי ניתן להרשיעו רק באחת משלוש הפרשות נושא האישום השני. וכי הרשעתו בפרשה אחת פגעה בפועל ביכולתו האפקטיבית להתגונן. המבקש הדגיש עוד כי פעולתו המפורטת באישום הרביעי נועדה לחשוף את התנהלות יו"ר הדירקטוריון של נמל אשדוד, אשר החליט להפסיק את ההתקשרות עם חברת דנה בניגוד להחלטת הדירקטוריון.

דיון והכרעה

23. לאחר שעיינתי בבקשה, בתשובה לה ובתגובת המבקש באתי לידי מסקנה שדינה להידחות. דיון נוסף שמור למקרים חריגים ביותר שבהם כהוראת סעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 "ההלכה שנפסקה בבית המשפט העליון עומדת בסתירה להלכה קודמת של בית המשפט העליון", או "שמפאת חשיבותה, קשיותה או חידושה של ההלכה שנפסקה" יש מקום לדיון נוסף. פסק הדין בענייננו אינו מקיים את התנאי הראשון והבסיסי לקיומו של דיון נוסף שכן הוא אינו קובע כל הלכה חדשה, ודאי לא באופן ברור "בכוונת מכוון ובמפורש" (דנ"פ 7479/19 מדינת ישראל נ' בצלאל, פסקה 12 (19.4.2020)). עיון בפסק הדין מעלה כי הוא אך מיישם את ההלכה שנקבעה בעניין שבסבכל הנוגע לעבירה של מרמה והפרת אמונים ואין הוא חורג ממנה. אמנם, בית המשפט עמד בפסק הדין על הקשיים הכרוכים לעתים בהרשעה בעבירה זו אשר "רחוקה מלהיות הבהירה בעבירות לפי חוק העונשין", כדברי השופט נ' הנדל. אך, ברי כי עובדה זו היא כשלעצמה אינה מובילה למסקנה כי בית המשפט סטה מההלכה שנקבעה בעניין שבס. נהפוך הוא - הן שופטי הרוב והן שופט המיעוט הדגישו כי אמות המידה שנקבעו בעניין שבס הן

שהולכו אותם בניתוח התשתית הראייתית, וזאת מבלי לפרוץ את גבולות העבירה. העובדה שההכרעה ביחס לפרשת יצואני הגרוטאות לא נתקבלה על ידם פה אחד, אין בה להצדיק את קבלת הבקשה (דנ"פ 941/16 מאיר נ' מדינת ישראל, פסקה 28 (11.2.2016)).

24. הטענות שהעלה המבקש לגופם שלהאישומים שבהם הורשע, אף הן אינן מצדיקות את קבלת הבקשה. ככל שהדבר נוגע להרשעה באישום הרביעי ואף שהמבקש מנסה לשוות נופך עקרוני לטענותיו, מדובר למעשה בהשגות על האופן שבויישמו שופטי ההרכב את הדין. כך ביחס לקביעה לפיה המבקש היה נתון בניגוד עניינים מובהק במעשיו וכרביחס לקביעה לפיה הוא פעל במסגרת תפקידו כעובד ציבור. טענות מסוג זה הן ערעוריות באופיין ואין בהן כדי להקים עילה לדיון נוסף (דנ"פ 1912/18 עלוש נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (8.3.2018)).

25. למסקנה דומה הגעתי גם באשר לטענות שהעלה המבקש ביחס להרשעתו בפרשת יצואני הגרוטאות. בתמצית, המבקש טען כי נקבעו בהקשר זה שתי הלכות חדשות: האחת, נוגעת להתערבות ערכאת הערעור בממצאי עובדה שקבעה הערכאה הדיונית; והשנייה, נוגעת להרשעתו של המבקש רק בפרשה אחת מתוך שלוש הפרשות נושא האישום השני. קריאה בפסק הדין מעלה שלא נקבעה בו כל הלכה בהקשרים אלה, לא כל שכן הלכה ברורה ומפורשת כדרישת הדין. באשר להתערבות בממצאים שקבע בית המשפט המחוזי - הדברים לובנו ונומקו בפסקה 22 לחוות דעתו של השופט ג' קרא. שופטי הרוב פירטו באריכות מדוע הגיעו למסקנה העובדתית לפיה אורי בלטר היה זה שהעלה את ההצעה במהלך הישיבה מחודש אוגוסט 2011 וכן כי המבקש היה מודע לכך. בקביעות אלה, שהתבססו על המסכת הראייתית שעמדה בפניי השופטים, אין משום סטייה מן ההלכה הנוהגת בכל הנוגע להתערבות ערכאת הערעור בממצאי עובדה ומהימנות. אכן, ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בממצאי עובדה ובקביעות מהימנות של הערכאה הדיונית, אך אין זה כלל בל יעבור ובמקרים מתאימים המצדיקים זאת, אין ערכאת הערעור נמנעת מלעשות כן (ראו למשל: (ע"פ 3914/05 אלחרר נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (10.11.2008)); ע"פ 6643/05 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 6 (3.7.2007)). שופטי הרוב סברו כי זהו מקרה המצדיק התערבות, ובכך נהגו בהתאם להלכה הפסוקה ולא בסטייה ממנה.

26. הטענה לפיה הרשעת המבקש בפרשה אחת מבין השלוש שנכללו באישום השני, מצדיקה דיון נוסף - אף היא דינה להידחות. שופטי הרוב הבהירו באופן מפורש כי עיון בעמדת המשיבה מעלה כי היא לא שללה את האפשרות להרשיע את המבקש באישום הנ"ל אם יתקבלו טענותיה ולו ביחס לאחת משלוש הפרשות שעליהן ערערה. כפי שנפסק, למבקש ניתנה הזדמנות סבירה להתגונן מפני שלוש הפרשות והוא אף ניצל אותה. בנסיבות אלה, נראה כי קביעותיו של בית המשפט נטועות בדל"ת אמות המקרה הפרטני של המבקש. איני סבורה כי הערותיו של השופט ג' קרא בנוגע לסעיף 216 לחסד"פיש בהן משום קביעת הלכה ומשכך אין הן מצדיקות דיון נוסף.

27. הטענות הנוספות שהעלה המבקש בנוגע להרשעתו בפרשת יצואני הגרוטאות הן ערעוריות במובהק ואף הן אינן מצדיקות דיון נוסף. כך הטענה כי בפעילותו שם המבקש לנגד עיניו את טובתם של עובדי הנמל וכך הטענה כי עובדה זו מטה את הכף באופן שיש בו כדי ללמד שהוא לא היה מצוי בניגוד עניינים.

28. מכל הטעמים שפורטו לעיל, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ה באייר התש"ף (19.5.2020).

ה נ ש י א ה
